

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

2015/2345(INI)

29.3.2016

ATZINUMA PROJEKTS

Sniegusi Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Budžeta kontroles komitejai

par budžeta kontroli attiecībā uz NVO finansēšanu no ES budžeta
(2015/2345(INI))

Atzinuma sagatavotāja: Tatjana Ždanoka

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta kontroles komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. norāda, ka kopš globālās finanšu krīzes iestāšanās daudzās dalībvalstīs ir samazinājusies sociālajiem izdevumiem atvēlētā IKP daļa¹, tostarp arī vispārējas nozīmes pakalpojumu sniegšanai paredzētās summas; norāda, ka sakarā ar krīzi un no tās izrietošajiem budžetu samazinājumiem nevalstisko organizāciju (NVO) publiskais finansējums visā Eiropas Savienībā un jo īpaši programmas dalībvalstīs ir ievērojami samazinājies; pauž nožēlu par to, ka atsevišķās dalībvalstīs NVO, kas darbojas sabiedrisko pakalpojumu nozarē, reizumis ir saskārušās ar ievērojamām grūtībām, kad konkursos par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu attiecībā uz sabiedrisko un vietējas nozīmes pakalpojumu sniegšanu ir piedalījušies starptautiski uzņēmumi;
2. atgādina, ka Līgumā par Eiropas Savienības darbību sociālajiem partneriem ir piešķirta īpaša loma, un līdz ar to ir nepieciešams atbilstošs finansiālais atbalsts;
3. pauž bažas par to, ka publisko tēriņu procikliskā rakstura dēļ NVO finansiālās iespējas un sociālā sūtība ir nopietni apdraudētas tieši tajos brīžos, kad tās būtu vajadzīgas visvairāk, ņemot vērā, ka visā ES joprojām valda nepieņemami augsts bezdarba, nabadzības un sociālās atstumtības līmenis; uzsver, ka NVO ir nepieciešams pietiekami liels finansējums pat tajos brīžos, kad budžets ir ierobežots, jo NVO nodrošina izšķirīgi nozīmīgu ieguldījumu valstu politikas stiprināšanā un nepilnību novēršanā; tomēr atgādina, ka sociālo problēmu risināšana primāri ir valstu valdību uzdevums un ka NVO nevar nedz kompensēt dalībvalstu sociālās politikas trūkumus, nedz arī aizstāt valsts sektora dalībniekus šajā jomā;
4. atzīst, ka NVO, kas darbojas sociālajā jomā, ir būtiska loma ES un valsts politikas izstrādē, uzraudzībā un īstenošanā, piemēram, īstenojot sabiedrības informēšanas kampaņas, veicot pētījumus, vācot datus un mobilizējot organizāciju biedrus sniegt labākus pakalpojumus, kā arī nodrošinot specializētas zināšanas politikas veidotājiem ES un dalībvalstu līmenī; atzīst NVO īstentās starpniecības funkcijas nozīmi starp iedzīvotājiem un publiskā sektora iestādēm un norāda, ka NVO zināšanas par vietējo situāciju ļauj uzlabot izpratni par sarežģītajiem apstākļiem, ar kādiem daudzi iedzīvotāji saskaras savā ikdienas dzīvē; uzskata, ka tas īpaši attiecas uz neaizsargātiem vai sociāli atstumtiem iedzīvotājiem, kuru viedoklis politiskajās diskusijās bieži vien netiek uzklauts;
5. norāda, ka ir svarīgi piešķirt publisko finansējumu NVO, kuras strādā ar sociāli neaizsargātiem iedzīvotājiem un viņu labā, arī tāpēc, ka šīm NVO ir mazāk pieejami citi finansējuma veidi, piemēram, biedru iemaksas vai ienākumi no peļņu nesošas saimnieciskās darbības;
6. ņemot vērā pašreizējo ģeopolitisko situāciju, kurā NVO ir būtiski svarīga loma bēgļu un pārvietoto personu aprūpē un pārvaldībā, pauž cerību, ka Komisija palielinās finansiālo

¹ <https://www.oecd.org/els/soc/OECD2014-Social-Expenditure-Update-Nov2014-8pages.pdf>, p. 2.

atbalstu šādām NVO;

7. norāda, ka tādas ES programmas kā Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma (*EaSI*), ESF, Tiesību, vienlīdzības un pilsonības programma (*REC*), Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (*FEAD*) un ESIF nav iespējams pilnībā īstenot bez NVO iesaistīšanās visos līmeņos un visos programmas cikla posmos; norāda, ka, ņemot vērā sociālo problēmjautājumu daudzveidību, ir nepieciešams sniegt finansējumu plašam NVO lokam, tostarp nelielām un nesen izveidotām NVO, lai aptvertu visu sociālo spektru; mudina Komisiju un dalībvalstis izveidot un iesaistīties patiesās partnerībās ar NVO un plašām pilsoniskās sabiedrības aprindām, aptverot dažādas politikas jomas, lai palīdzētu īstenot politiku un programmas, it sevišķi sociālās iekļautības jomā;
8. norāda, ka sociālajā jomā darbojošās NVO palīdz īstenot ES izvirzītās sociālās politikas prioritātes un ka Komisija var palīdzēt nodrošināt progresu dažās no šīm prioritātēm, piešķirot pienācīgu finansējumu NVO, kuras attiecīgajā jomā darbojas ES līmenī;
9. atgādina, ka nodarbinātības pamatnostādnes ir jāīsteno, sadarbojoties ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem; atgādina, ka *EPSCO* padome 2015. gadā aicināja dalībvalstis un Komisiju labāk iesaistīt pilsonisko sabiedrību diskusijās par to, kā uzlabot darbvietu kvalitāti un nodrošināt ilgtspējīgu darba tirgu iekļautību¹;
10. aicina Komisiju un dalībvalstis veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu sociālajā jomā darbojošos NVO neatkarību ES, valstu, reģionālā un vietējā līmenī, tostarp attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu, un piešķirt finansējumu, lai veicinātu neatkarīgu politikas izstrādi, īstenošanu un izvērtēšanu; uzskata, ka pārredzamības labad būtu lietderīgi izveidot Eiropas mēroga datubāzi par NVO, kuras saņem ES finansējumu;
11. nosoda dažu dalībvalstu publiskās pārvaldes iestāžu mēģinājumus izmantot valsts līdzekļus, lai pakļautu NVO politiskai kontrolei; uzskata, ka dinamiskā politikas veidošanas procesā ir jāņem vērā gan atbalstītāji, gan oponenti, kā arī jāļauj apšaubīt un kritizēt politiku, tam nekādi neietekmējot vai nedraudot ietekmēt turpmākās izredzes saņemt publiskā sektora finansējumu un atbalstu; tādēļ uzsver, ka finansiālo atbalstu NVO nedrīkst piešķirt ierobežoti, atvēlot to tikai tām NVO, kurām ir tādi paši uzskati kā politikas veidotājiem, un ka NVO ir jābūt funkcionāli un politiski neatkarīgām, lai tām būtu pilnīga rīcības brīvība attiecībā uz pilsoniskās sabiedrības interešu aizstāvību; tomēr uzsver, ka organizācijām, lai tās varētu saņemt publiskā sektora finansējumu, ir nepieciešamas demokrātiskas struktūras un tām ir jārespektē un jāievēro Eiropas pamatprincipi un pamatvērtības, tostarp solidaritāte, cieņa, vienlīdzīga attieksme un nediskriminācija; prasa ES līmenī apzināt NVO pamatiezīmes un aicina Komisiju strādāt pie vienotas definīcijas izstrādes;
12. mudina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt sociālos un solidāros principus, kas ir pamatā to NVO darbībai, kuras strādā sociālajā un brīvprātīgā darba jomā; atbalsta augšupēju pieeju sabiedrības attīstībai un NVO sektoram, kura veicina sabiedrības līdzdalību un mobilizāciju un liek uzsvaru uz lēmumu pieņemšanu vietējā līmenī; mudina dalībvalstis un Komisiju iesaistīties īstenās konsultācijās un sarunās ar sabiedrības pārstāvjiem un brīvprātīgā darba veicējiem;

¹ Padomes 2015. gada 9. marta secinājumi par iekļaujošiem darba tirgiem.

13. pauž nožēlu par to, ka, salīdzinot ar iepriekšējām programmām „Progress”, „Daphne” un „Eiropa pilsoņiem”, programmās *EaSI* un *REC* ir samazināts ES finansējums Eiropas NVO, kuras darbojas sociālajā jomā¹; mudina Komisiju apsvērt iespēju atjaunot finansējumu iepriekšējā līmenī; prasa Komisijai precizēt kritērijus finansējuma piešķiršanai projektiem un organizācijām, kā arī nodrošināt lielāku pārredzamību attiecībā uz finansējuma samazināšanas vai atteikšanas iemesliem noteiktām organizācijām un projektiem;
14. norāda, ka daudzām NVO, jo īpaši mazajām organizācijām, ir grūtības iegūt ESF finansējumu un ka nesamērīgu slogu tām rada programmu sarežģītība un prasības attiecībā uz ziņojumu sniegšanu, kas daļēji skaidrojams ar informācijas trūkumu; aicina Komisiju un dalībvalstis aktīvi un ilgtspējīgi pastiprināt atbalstu šajā jomā, sniegt vairāk norāžu un informācijas, samazināt administratīvo slogu un vienkāršot procedūras, kā arī konsultēties ar NVO, lai apzinātu labākos veidus, kā ziņot par ietekmi un dalīties pieredzē; lūdz, lai Augsta līmeņa neatkarīgu ekspertu darba grupa jautājumos par Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu atbalsta saņēmēju uzraudzības vienkāršošanu, sadarbojoties ar NVO, izstrādātu un ierosinātu pasākumus finansējuma pieejamības atvieglošanai;
15. aicina Komisiju koncentrēt sociālajā jomā darbojošos NVO finansēšanas programmas uz darbības dotācijām laikposmiem, kas pārsniegtu vienu gadu, nevis dotācijām pasākumiem, un saīsināt laiku starp līgumu piešķiršanas paziņošanu un pirmajiem maksājumiem; uzskata, ka tas ļautu nodrošināt šo NVO darbības un personāla efektivitāti un ilgtspēju, stiprināt un pilnveidot spējas un prasmes, īstenot to ilgtermiņa misiju, piemēram, sociālo pakalpojumu sniegšanu, kā arī ļautu lēmumu pieņēmējiem veidot ar tām uzticamu partneru attiecības; aicina Komisiju turpināt darbības dotāciju pilnveidi, izmantojot partnerattiecību pamatnolīgumus, un piešķirt tās vairāku gadu laikposmā, kā tas pašlaik paredzēts programmā *EaSI*;
16. norāda, ka ES līdzekļiem, kas pieejami NVO, kuras darbojas sociālajā jomā, daudzos gadījumos ir nepieciešams līdzfinansējums, un saskaņā ar līdzfinansēšanas principu ar ES dotāciju nedrīkst pilnībā finansēt visas līdzekļu saņēmēja īstenotā projekta izmaksas, respektīvi, līdzekļu saņēmējam daļa no nepieciešamā finansējuma — parasti vismaz 10 % — ir jāiegūst no citiem avotiem; pauž bažas par to, ka tad, ja prasītā līdzfinansējuma daļa ir pārāk liela, tas varētu negatīvi ietekmēt pieteikumu iesniegušo NVO, jo var gadīties, ka attiecīgā organizācija nespēs piesaistīt šādu līdzekļu daudzumu, un tā rezultātā dažas NVO tiktu izslēgtas no procesa; aicina Komisiju un dalībvalstis izdarīt izmaiņas finansēšanas noteikumos, lai samazinātu prasītā līdzfinansējuma daļu vai lai ņemtu vērā citus līdzekļus, kurus būtu iespējams izteikt naudas izteiksmē un kuri joprojām tiek pakļauti revīzijai, piemēram, brīvprātīgo darbinieku ieguldīto laiku vai ieguldījumus natūrā; norāda, ka dažas sociālajā jomā darbojošās NVO ziņo par nekonsekventu līdzfinansējuma prasību piemērošanu dažādām NVO, un prasa, lai noteikumi tiktu piemēroti konsekventi;
17. aicina Komisiju, lai tā savā finansēšanas noteikumu pārskatīšanas priekšlikumā apsvērtu

¹ Piemēram, iepriekšējā atsevišķi finansētā programma „Daphne”, kas bija paredzēta vardarbības pret bērniem, jauniešiem un sievietēm novēršanai un apkarošanai, tika integrēta tagadējā Tiesību, vienlīdzības un pilsonības programmā, līdz ar to finansējums, salīdzinot ar iepriekšējo finansējuma apjomu, kopumā samazinājās.

iespēju uzskatīt ieguldījumu natūrā par attiecināmām izmaksām un palielināt netiešo izmaksu maksimālo robežvērtību darbības un pasākumu dotācijām;

18. pauž nožēlu par to, ka dažkārt finansējuma pieteikumus dažādās programmās, piemēram, programmā *EaSI*, kā vadošie partneri var iesniegt tikai publiskā sektora pārvaldes struktūras; tādēļ aicina Komisiju, nākotnē pārskatot noteikumus, nākt klajā ar priekšlikumu par noteikumu un programmu attiecīgu pielāgošanu tā, lai par vadošajiem partneriem varētu kļūt arī NVO;
19. norāda, ka ES daudzas NVO, kas darbojas sociālajā jomā, strādā ar jautājumiem, kuri ietilpst vairāku Komisijas ģenerāldirektorātu (ĢD) darbības sfērās; aicina Komisiju paredzēt iespēju apvienot darbības dotācijas no vairākiem ĢD un nodrošināt, ka ar pasākumu dotācijām ir iespējams segt pieskaitāmos izdevumus, vienlaikus saņemot darbības dotācijas, bet ne dubultu finansējumu, it sevišķi tajos gadījumos, kad NVO saņemtās darbības dotācijas veido tikai nelielu procentuālo daļu no kopējiem izdevumiem;
20. aicina Komisiju un dalībvalstu iestādes nekavējoties izskatīt sociālajā jomā darbojošos NVO pieteikumus finansējuma saņemšanai un ziņojumus un laikus pieprasīt papildu informāciju, lai izvairītos no maksājumu apturēšanas, kas var negatīvi ietekmēt organizācijas naudas plūsmu;
21. prasa publicēt *EaSI* punktu piešķiršanas mehānisma rezultātus, kas tiek izmantoti, lai analizētu un izvērtētu iesniegto priekšlikumu atbilstību un potenciālu, kā arī publicēt vērtētāju kvalifikāciju;
22. atzīst, ka ir svarīgi nodrošināt, lai publiskie līdzekļi tiktu izlietoti pārredzami un efektīvi, un tādēļ uzskata, ka ir jāievieš stingras, bet pamatotas prasības attiecībā uz ziņojumu sniegšanu un novērtēšanu, un NVO ir šīs prasības noteiktā laikposmā jāizpilda, lai varētu saņemt finansējumu; norāda, ka sociālajā jomā bieži vien ir grūti konkrētā atskaites periodā visā pilnībā apzināt un noskaidrot politikas ietekmi, it sevišķi īstermiņa projektu gadījumā vai tad, ja tiek izmantoti pārāk daudzi kvantitatīvie rādītāji; tādēļ aicina Komisiju gādāt par labāku līdzsvaru starp NVO pasākumos ieguldīto resursu un nodrošinātās ietekmes noskaidrošanas un ziņojumu sniegšanas prasībām, koncentrējoties uz vidēja termiņa un ilgtermiņa kvalitatīvo ietekmi un pievienoto vērtību, nevis tikai īslaicīgu kvantitatīvo ietekmi; turklāt prasa nodrošināt, lai prasības atbilstu mērķiem, kuru sasniegšanai finansējums ticis piešķirts; aicina Komisiju nodrošināt, lai līdzekļi no ES budžeta NVO tiktu piešķirti pārredzamā veidā;
23. norāda, ka NVO piemērojamo ES uzraudzības un novērtēšanas sistēmu pamatā parasti ir pašu NVO sniegtie ziņojumi; aicina Komisiju izskatīt iespēju papildināt tos ar ārējiem novērtējumiem par NVO veiktajām darbībām projekta īstenošanas gaitā un pēc tam, kad tas noslēdzies, kā arī ilgākā laikposmā un dažādās politikas jomās;
24. uzsver, ka attiecībā uz *ex post* revīziju procedūrām ir svarīgi nodrošināt augstus pārredzamības standartus; aicina Komisiju izstrādāt un piemērot vienotas NVO revīziju pamatnostādnes, kuras jāievēro gan iekšējiem, gan ārējiem revidentiem;
25. aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu skaidrām un pārredzamām pamatnostādnēm un procedūrām attiecībā uz pilsonisko dialogu ar Eiropas NVO, kuras darbojas sociālajā jomā, lai nodrošinātu jēgpilnu iesaisti, kas paredzētu vairāk nekā tikai apspriešanos ar

visām ES līmeņa ieinteresētajām personām;

26. prasa, lai sociālajā jomā darbojošās NVO būtu pārstāvētas Augsta līmeņa neatkarīgu ekspertu darba grupā jautājumos par Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu atbalsta saņēmēju uzraudzības vienkāršošanu.

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS**

Pieņemšanas datums	15.6.2016
Galīgais balsojums	+: 42 -: 2 0: 1
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtē, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Marian Harkin, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Kostadinka Kuneva, Jérôme Lavrilleux, Javi López, Morten Løkkegaard, Thomas Mann, Dominique Martin, Elisabeth Morin-Chartier, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Marek Plura, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Maria João Rodrigues, Claude Rolin, Anne Sander, Siôn Simon, Michaela Šojdrová, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Daniela Aiuto, Georges Bach, Eva Kaili, Edouard Martin, Neoklis Sylikiotis, Tom Vandenkendelaere, Flavio Zanonato
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Peter Jahr